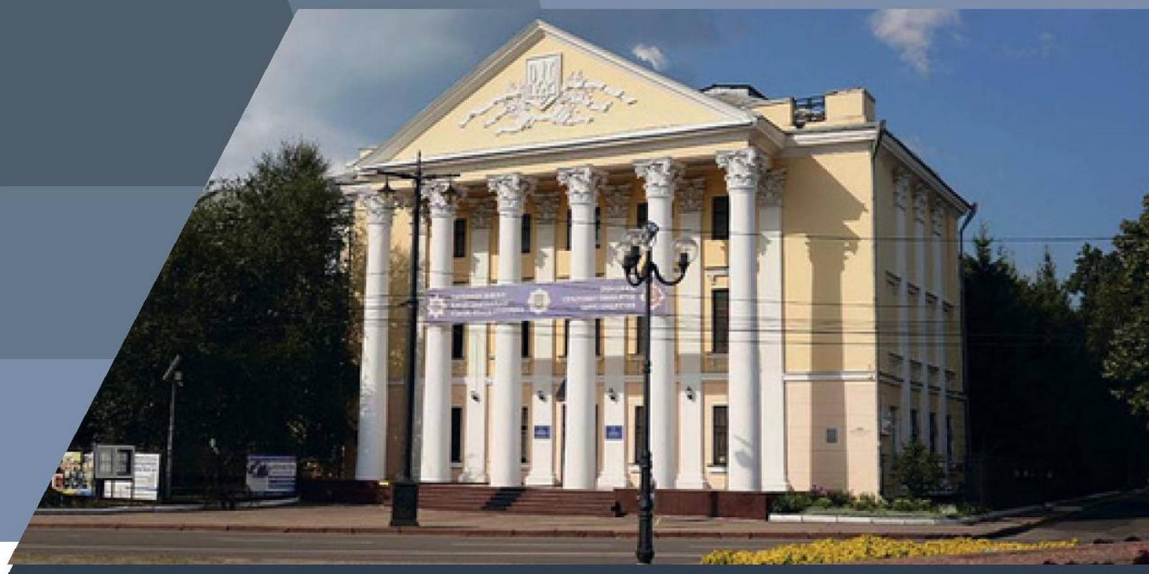

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДИСКУСІЙНОЇ
ПЛАТФОРМИ

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

22 листопада 2024

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-дискусійної платформи

**ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ,
яка приурочена до Міжнародного дня толерантності**

22 листопада 2024 року

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Донецького державного університету внутрішніх справ,
протокол № 4 від 27.11.2024 року

Редакційна колегія:

– голова редакційної колегії – професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, докторка філософських наук, професорка Тетяна Кононенко;

членкіні редакційної колегії:

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Тетяна Огаренко;

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Оксана Черноус.

Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії : матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, Кропивницький, Донецький державний університет внутрішніх справ, 22 листопада 2024 року. Кропивницький : ДонДУВС, 2024. 202 с.

Збірник містить тези доповідей Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії», що відбулася 22 листопада 2024 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький).

Матеріали доповідей подаються в авторській редакції, відповідальність за дотримання норм академічної доброчесності несуть автори доповідей.

Литвиненко К. Толерантність у сфері інформаційної безпеки: протистояння пропаганді та дезінформації в умовах війни	94
Лялюк Ю. Емоційна стійкість офіцерів Національної гвардії України як необхідна умова управління у військовій сфері	95
Макарова О. Військовий стрес та його наслідки на професійну діяльність працівників поліції	98
Муренець Т. Вплив війни росії проти України на психічне здоров'я особистості	100
Мухіна Г. Вплив війни на психічне здоров'я учасників освітнього процесу закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання	102
Оверчук В. Особливості тривожно-депресивних розладів у військових учасників бойових дій	104
Пилипенко Є. Вплив війни на психологічний стан поліцейського	107
Похілько Д. Вплив «дистанційної родини» на психічне здоров'я дитини під час війни	109
Руденко Л., Литвин А. Деякі проблеми соціально-психологічної адаптації вимушено переселених українців за кордоном	110
Сальникова Н. Масмедіа як інструмент впливу на соціум	112
Свириденко О. Вплив інформаційної війни на психічне здоров'я	114
Сендік І. Роль поліції у підтримці психічного здоров'я населення: виклики, адаптація та шляхи вдосконалення	116
Сень Є. Вплив самооцінки на розвиток толерантності особистості	117
Сіора В., Сіора А. Інформаційна війна як комунікативний феномен	119
Соловей-Лагода О. Індивідуально-психологічні ресурси стійкості молоді в умовах військової агресії	121
Такташов П. Відображення повномасштабного вторгнення на психологічному портреті людини	123
Талмазан А. Механізм протидії гендерній дискримінації та заходи запобігання гендерно обумовленому насильству: сучасні підходи та ефективні стратегії реагування	124
Тараненко Р. Протидія домашньому насильству в Україні	127
Топчило А. Особливості використання мобільних додатків у процесі психологічного відновлення	129
Хабєєв В. Генеза аксіоми принципу «Вони не ми» в контексті інформаційного фронту та пропаганди	130
Цумарева Н. Гендерна компетентність психологів при роботі з постраждалими від домашнього та гендерно зумовленого насильства	132
Шель Н. Психологічна підтримка особистості під час війни: прийоми та техніки самодопомоги	134
ПЛАТФОРМА 3.	
ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	137
Акімова Н. Основні пріоритети освітніх програм психології бізнесу у Великобританії	137
Бершадська К. Толерантність у юридичному спілкуванні: принципи	138

Посприяти розвитку адаптивних резервів поліцейського, на думку С. Кравчук, може позитивне ставлення особистості до себе, знання та прийняття різних своїх рис, як позитивних, так і негативних; позитивна оцінка свого минулого; почуття безперервного розвитку, відкритість до нового досвіду, реалізації власного потенціалу, бачення змін на краще в собі та своїх діях з плином часу; особистісні зміни відповідно до власних знань і досягнень; віра в ефективність власних дій, оптимістичні думки про власні досягнення; створення оптимістичних сценаріїв розвитку подій; наявність компетентностей в управлінні оточенням, контроль за зовнішньою діяльністю, ефективне використання наявних можливостей; знижені психічне виснаження та афективна лабільність; наявність інтересу до навколишнього світу, відсутність відчуття перенасичення роботою, задоволеність життям загалом [2].

Література:

1. Буданова М. Воєнний стан і можливості трансформації особистості поліцейського. *Юридична психологія*. 2023. № 1 (32). С. 79–85.
2. Кравчук С. Стратегії розвитку та підтримання психологічної пружності особистості, родини, громади. *Психологія російсько-української війни: внутрішній погляд* : матеріали Всеукраїнського круглого столу, Київ, 07 квітня 2022 року. С. 17–21.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Діана Похілько

Національний університет цивільного захисту України

ВПЛИВ «ДИСТАНЦІЙНОЇ РОДИНИ» НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна внесла кардинальних змін в життя кожної родини. Багатьом сім'ям необхідно було покинути свої домівки і виїхати на більш безпечні території. Для когось це стали межі рідної області, для когось – терени України, а для когось – і закордон. Раптовий переїзд, зміна соціального оточення, нові побутові умови проживання, як правило, значне їх погіршення, й на доданок психологічна травматизація від страшних реалій війни – все це відображається на ментальному здоров'ї дитини.

Ще однією актуальною проблемою стала проблема окремого проживання сімей. Тотальна кількість родин не має можливості проживати разом, вести сумісний побут, виховувати дітей. В Україні є діти, які майже 3 роки не бачили вдома свого батька, а деякі проживали без нього ще з 2014 року. Виникає питання: чи впливає такий уклад сім'ї на ментальне здоров'я дитини? Чи може в таких умовах психіка розвиватися відповідно до вікових норм?

Питаннями особливостей впливу родини і соціуму на процес розвитку та формування дитини цікавилися дослідники протягом усього розвитку психологічної науки та практики. Адже вже перші випадки знаходження «дітей-мауглі» вказували на важливість дорослого та суспільства в цілому в

процесі розвитку дитини. Серед значної кількості дослідників у вивченні питань впливу родини і суспільства на розвиток та формування психіки дитини хочемо визначити Дж. Остера, А. Добрович, Д. Відру, Т. Алексеєнко, О. Кузіну, В. Мухіну, Л. Виготського, Д. Ельконіна, Ю. Гиппенрейтер. В їх роботах сформульовані наступні положення: суспільство та родина відіграють важливу роль в процесі розвитку дитячої психіки; вагомий вплив на розвиток дитячої психіки вносять взаємовідносини між батьками, стиль батьківсько-дитячих відносин, стиль виховання тощо.

Що ж відбувається наразі в багатьох українських родинах? Які наслідки можуть бути? Через військові дії багато родин вимушені проживати окремо, при цьому можна виділити наступні соціально-психологічні особливості так званої «дистанційної родини»:

- відсутній один з батьків, по факту багато українських сімей на сьогодні можна назвати не повними, адже немає можливості проживати сумісно;

- порушений звичний уклад життя (місце проживання, побутові умови, режим дня тощо);

- змінений розподіл обов'язків і ролей між батьками та іншими членами родини (в сімейну систему включаються інші рідні чи друзі, які беруть на себе частину зобов'язань, наприклад, за відсутністю чоловіка бабуся починає виконувати роль матері, а дружина бере на себе обов'язки чоловіка);

- порушується стиль виховання (через наявність постійної небезпеки від військових дій багато батьків не дотримуються послідовності в вихованні);

- відсутність емоційного та фізичного контакту між дорослим і дитиною;

- необхідність в адаптації до сумісного проживання. Так, приїжджаючи у відпустку, один із членів сім'ї знову зникає до сумісного проживання, до нового, хоча й тимчасового, перерозподілу ролей, обов'язків тощо. Такі адаптаційні процеси відбуваються в усіх членів родини та потребують додаткових емоційних зусиль.

Це не всі складнощі, які на сьогодні проживають українські родини, їх можна виділити ще достатньо багато, але кожна з них відкладає свої відбитки на ментальному здоров'ї дитини. Серед наслідків такого окремого проживання стають: спотворення картини світу щодо питання родини та ролей в ній, сповільнення психічного розвитку дитини, внутрішнє напруження при будь-яких змінах, неконтрольовані емоційні сплески, психосоматичні розлади тощо.

На нашу думку, повний спектр наслідків виховання в «дистанційній родині» ще проявить себе згодом.

Лариса Руденко, Андрій Литвин

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ВИМУШЕНО ПЕРЕСЕЛЕНИХ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ

Повномасштабне вторгнення агресора в Україну у 2022 році примусило значну кількість українців залишити свою країну та шукати прихистку за її

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка
приурочена до Міжнародного дня толерантності**

22 листопада 2024 року

Редакційна колегія:

– голова редакційної колегії – професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, докторка філософських наук, професорка Тетяна Кононенко;

членіні редакційної колегії:

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Тетяна Огаренко;

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Оксана Черноус.